

САНХҮҮГИЙН НЭГТГЭСЭН ТАЙЛАНГИЙН АУДИТ

Баруунбаян-Улаан сумын Төсвийн төвлөрүүлэн захирагчийн 2022 оны
санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн аудитын
тайлан

Аудитын код: **ӨВА-2023/04/НА-СТА-ТТЗ**

Цахим хуудас: www.audit.mn

Өвөрхангай аймаг,
Арвайхээр сум

2022 он

Тэргүүлэх аудитор: О.Батжаргал

Утас: 70323253 Цахим хаяг: Batjargalo@audit.gov.mn

Аудитын менежер: Д.Гансүх

Утас: 70323833 Цахим хаяг: gansukh.audit@gmail.com

Аудитор: Р.Цэрэндолгор

Утас: 70323108 Цахим хаяг: Tserendolgorr@audit.gov.mn

Энэхүү аудитын тайлантай холбоотой нэмэлт мэдээллийг дээрх хаягаар авна уу.

Агуулга

1. ХАРААТ БУС АУДИТОРЫН ДҮГНЭЛТ	4
2. АУДИТ ХИЙСЭН САНХҮҮГИЙН НЭГТГЭСЭН ТАЙЛАН, ТӨСВИЙН ГҮЙЦЭТГЭЛ.....	6
2.1 Аудит хийсэн санхүүгийн байдлын тайлан	6
2.2 Аудит хийсэн санхүүгийн үр дүнгийн тайлан	7
2.3 Аудит хийсэн мөнгөн гүйлгээний тайлан.....	9
2.4 Аудит хийсэн өмчийн өөрчлөлтийн тайлан.....	12
2.5 Аудит хийсэн төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан	13
2.6 Аудит хийсэн нэмэлт төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан.....	15
3. САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАНГИЙН ТОДРУУЛГА	15
3.1 Байгууллага, түүний үйл ажиллагаа.....	15
3.2 Байгууллагын гадаад дотоод орчин	15
3.3 Санхүүгийн тайлагналын үзэл баримтлал.....	16
3.4 Нягтлан бодох бүртгэлийн гол бодлого, толилуулгад гарсан өөрчлөлт.....	16
Мөнгөн хөрөнгийн дансны эцсийн үлдэгдэл 138.9 сая төгрөг болж, өмнөх оноос 62.5 сая төгрөгөөр буурсан байна.	17
3.4.2 Авлага.....	17
3.4.3 Бараа материал.....	17
3.4.4 Мал амьтад	17
3.5 Төсвийн төлөвлөлт, гүйцэтгэл, нэмэлт төсөв	19
4. АУДИТЫН ТАЙЛАН	20
4.1 Ерөнхий зүйл	20
4.2 Материаллаг байдал.....	21
4.3 Төрийн хэмнэлтийн тухай хуулийн хэрэгжилт	21
4.4 Санхүүгийн тайлангийн аудитаар шалгасан нийцлийн аудитын асуудал.....	21
4.4.1 Шилэн дансны тухай хуулийн хэрэгжилт	21
4.5 Завсрын аудитын үр дүн, өмнөх зөвлөмжийн хэрэгжилт	21
4.5.1 Өмнөх аудитын мөрөөр авч хэрэгжүүлсэн арга хэмжээний үр дүн.....	21
4.6 Дараагийн аудитаар анхаарах асуудал	22
5. АУДИТЫН ИЛРҮҮЛЭЛТ	22
5.1 Төлбөрийн акт.....	22
Тус байгууллага дээр акт гараагүй.	22
5.2 Албан шаардлага.....	22
Төсвийн тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.9.1-д заасан цаглаварт хугацаанд аудит хийлгээгүй, хугацаа хоцорсон.	22
Тус сумын цэцэрлэг нь 2022 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусгавар болгосон жилийн эцсийн санхүүгийн тайландаа Төсвийн тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.9.1-д заасан цаглаварт хугацаанд аудит хийлгээгүй, хугацаа хоцорсон.	22
Шийдвэрлэлт:.....	22

Баруунбаян-Улаан сумын цэцэрлэгийн эрхлэгч Ц.Март, нягтлан бодогч Н.Мөнхжаргал нарт хуульд заасны дагуу сахилгын шийтгэл оногдуулж, биелэлтийг 2023 оны 05 дугаар сарын 01-ний дотор Өвөрхангай аймаг дахь Төрийн аудитын газарт албан тоотоор ирүүлэх.....	22
5.3 Зөвлөмж.....	22
ТТЗ-ийн харьяа байгууллагуудад илэрсэн зөрчлийн талаар.....	22
6. АУДИТААР ИЛЭРСЭН БУРУУ ИЛЭРХИЙЛЛИЙН НЭГТГЭЛ	23

Товчилсон үгийн жагсаалт

УСНББОУС	Улсын Секторын Нягтлан Бодох Бүртгэлийн Олон Улсын Стандарт
АДБОУС	Аудитын Дээд Байгууллагын Олон Улсын Стандарт
АОУС	Аудитын Олон Улсын Стандарт
СХС	Сум хөгжүүлэх сан
ОНХС	Орон нутгийн хөгжлийн сан
ЭХС	Эрсдэлээс хамгаалах сан
ОНЕО	Орон нутгийн ерөнхий орлого
ТҮК	Тохижилт үйлчилгээний компани
НББ	Нягтлан бодох бүртгэл

1.ХАРААТ БУС АУДИТОРЫН ДҮГНЭЛТ

ӨВӨРХАНГАЙ АЙМАГ ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР

Нутгийн удирдлагын ордон, П.Гэндэнгийн гудамж,
5 дугаар баг, Арвайхээр сум, Өвөрхангай аймаг, 62173.
Утас/Факс: (976) 7032 3253.
Цахим шуудан: uvurkhangai@audit.gov.mn,
Цахим хуудас: www.audit.mn

2023.03.10 № 141
танай _____ -ны № _____ -т

Хязгаарлалттай дүгнэлт

Төрийн аудитын тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.3.1, 8 дугаар зүйлийн 8.1, Төсвийн хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.9.3-д заасны дагуу Баруунбаян-Улаан сумын Төсвийн төвлөрүүлэн захирагчийн 2022 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн байдал, санхүүгийн үр дүн, цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлт, мөнгөн гүйлгээний тайлан, тодруулгууд болон төсвийн гүйцэтгэлд аудит хийлээ.

Дүгнэлтийн үндэслэл хэсэгт дурдсан буруу илэрхийлэл нь материаллаг боловч өргөн тархаагүй гэж үзсэн бөгөөд санхүүгийн тайланд үзүүлэх нөлөөг эс тооцвол Баруунбаян-Улаан сумын Төсвийн төвлөрүүлэн захирагчийн 2022 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандартад нийцүүлэн бүх материаллаг зүйлсийн хувьд үнэн зөв толилуулсан байна.

Дүгнэлтийн үндэслэл

Төрийн аудитын байгууллага аудит хийхдээ Аудитын дээд байгууллагын олон улсын стандарт, түүнд нийцүүлэн Монгол Улсын Ерөнхий аудиторовын баталсан журам, зааврын дагуу гүйцэтгэж, аудит хийгдэх байгууллагаас хараат бус, аудиторовын ёс зүйн үүрэг хариуцлагыг биелүүлж ажилласан. Бидний цуглуулсан хангалттай бөгөөд зохистой аудитын нотолгоо нь дүгнэлт өгөх үндэслэл болно.

Баруунбаян-Улаан сумын Төсвийн төвлөрүүлэн захирагчийн 2022 оны санхүүгийн тайлангийн аудитаар илэрсэн дараах зөрчлүүдийн дүн бидний тооцсон материаллаг байдлын түвшнээс давсан нь "Хязгаарлалттай" дүгнэлт өгөх үндэслэл болсон. Тухайлбал:

- ИТХ-ын аудитаар бичиг хэрэг, аж ахуйн материал, түлш, шатах тослох материалуудын нэр төрөл тус бүрийн тоо хэмжээгээр нэгтгэн тайланг гаргаагүй, жолоочийн тооцооны хуудасны хөтлөлт хангалтгүй.
- Бараа үйлчилгээний бусад зардлаас 1,850.0 мянга, Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшууллын зардлаас 350.0 мянган төгрөг, нийт 2,200.0 мянган төгрөгийн гүйлгээний үндсэн баримт, төлбөрийн хүсэлт, тушаал шийдвэр байхгүй.
- Байгууллагын бүтцэд батлагдаагүй 1 орон тоо бий болгосноос болж ХХОАТ-ын 2,036.2 мянган төгрөгийн өглөг үүссэн. Өглөгийн үлдэгдлийг тооцоо нийлсэн актаар баталгаажуулаагүй.
- Байгууллагын бүтцэд батлагдаагүй орон тоо болох бичиг хэргийн ажилтан ИТХ-ын төсвөөс цалинжуулж, 5,722.0 мянган төгрөг, ИТХ-ын төлөөлөгчийн үйл ажиллагаа, тэдгээрийг чадавхжуулах арга хэмжээний зардлаас 4,251.8 мянган төгрөг, нийт 9,553.7 мянган төгрөгийг зориулалт бус зарцуулсан.
- Төрийн хэмнэлтийн тухай хуулийн 6.2, 15.2.3 заалтуудыг зөрчин тээвэр шатахууны зардлыг зарцуулсан байна.

015030728

D:\New Volume\2023 on\Bichig khereg\A4

Асуудлыг онцолсон хэсэг

Тайлант хугацаанд сумын ЕБС, Цэцэрлэг, Соёлын төв нь улсын төсөвт байгууллага болж өөрчлөгдсөнтэй холбоотой тус байгууллагуудын эргэлтийн хөрөнгө болон үндсэн хөрөнгүүдийг орон нутгаас улсын төсөвт шилжүүлсэн байна.

Аудитын гол асуудал

Бидний мэргэжлийн шийдлийн дагуу аудитын гол асуудлууд гэж тайлант үеийн санхүүгийн тайлангийн аудитад хамгийн их нөлөөтэй асуудлуудыг үздэг. Санхүүгийн тайланд хийсэн аудитынхаа хүрээнд эдгээр асуудлуудыг нэгтгэсэн байдлаар авч үзсэн ба дүгнэлтээ гаргахдаа эдгээр асуудлуудад тус бүрчлэн дүгнэлт гаргаагүй болно.

Сумын нэгтгэсэн санхүүгийн тайланд ЗДТГ, ИТХ, СХСан, ОНХСан, ЭХСан, ОНӨОрлогын санхүүгийн тайлан, боловсрол эрүүл мэнд, соёлын байгууллагуудын тогтмол зардал нэгтгэгдсэн.

ЕБС, ЭМТөв, Цэцэрлэг, Соёлын төв зэрэг байгууллагуудын 2,532.8 сая төгрөгийн үндсэн хөрөнгө, бараа материалыг СЯ-ны Э-тайланд шивэхдээ үр дүнгийн тайланд үнэ төлбөргүй гарсан зардлаар хаалтын бичилт хийж шилжүүлжээ.

Бусад асуудлын хэсэг

Удирдлага бусад мэдээлэлтэй холбоотой үүрэг хариуцлагыг хүлээнэ. Санхүүгийн тайланд өгсөн бидний дүгнэлт бусад мэдээллийг хамраагүй ба үүнд ямар нэг төрлийн баталгаажуулах дүгнэлт гаргаагүй болно.

Санхүүгийн тайланд төсвийн захирагчийн хүлээх үүрэг, хариуцлага

Төсвийн захирагч санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандартын дагуу үнэн зөв бэлтгэж толилуулах үүрэгтэй.

Санхүүгийн тайланг залилан эсвэл алдааны улмаас үүсэх материаллаг буруу илэрхийлэлгүй бэлтгэхэд шаардлагатай гэж үзсэн дотоод хяналтыг тодорхойлж, хэрэгжүүлэх үүрэг хариуцлага хүлээнэ.

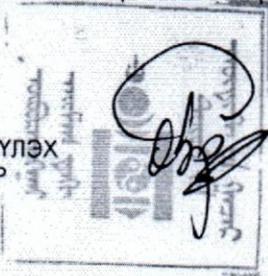
Төрийн аудитын байгууллагын үүрэг, хариуцлага

Төрийн аудитын байгууллага залилан эсвэл алдааны улмаас үүсэх материаллаг буруу илэрхийллээс санхүүгийн тайлан бүхэлдээ ангид эсэх талаарх үндэслэлтэй баталгаажуулалт олж авах, дүгнэлт, зөвлөмж бүхий аудитын тайлан гаргах зорилготой.

Үндэслэлтэй баталгаажуулалт нь дээд түвшнийх боловч үнэмлэхүй түвшний баталгаажуулалт биш бөгөөд АДБОУС-ын дагуу хийсэн аудитаар бүх материаллаг буруу илэрхийлэл бүрийг илрүүлнэ гэсэн баталгаа болохгүй юм.

Буруу илэрхийлэл нь залилан эсвэл алдаанаас үүсэж болох бөгөөд дангаараа эсвэл нийлээд уг санхүүгийн тайланд үндэслэн гарах хэрэглэгчдийн эдийн засгийн шийдвэрт нөлөөлөх үндэслэлтэй байвал материаллаг гэж үздэг.

ДАРГА, ТЭРГҮҮЛЭХ
АУДИТОР

О. БАТЖАРГАЛ

D:\New Volume\2023 on\Bichig khereg\A4

2. АУДИТ ХИЙСЭН САНХҮҮГИЙН НЭГТГЭСЭН ТАЙЛАН, ТӨСВИЙН ГҮЙЦЭТГЭЛ

2.1 Аудит хийсэн санхүүгийн байдлын тайлан

Код	Үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл
1	ЭРГЭЛТИЙН ХӨРӨНГИЙН ДҮН	620,501,871.54	353,737,139.73
31	МӨНГӨН ХӨРӨНГӨ	201,432,808.15	138,913,480.13
312	Банкинд байгаа бэлэн мөнгө	201,432,808.15	138,913,480.13
3121	Төгрөг	201,432,808.15	138,913,480.13
31211	Төрийн сангийн харилцах	201,432,808.15	138,913,480.13
33	АВЛАГА	140,458,946.41	173,278,360.00
33100	Ажиллагчидтай холбогдсон авлага	3,992,091.41	-
33200	Төлбөртэй үйлчилгээний авлага	46,971,400.00	-
33400	Зээлийн хүүгийн авлага	5,418,703.00	5,418,703.00
335	Бусад авлага	84,076,752.00	167,859,657.00
3352	Хувь хүмүүсээс авах авлага	84,076,752.00	167,859,657.00
34	УРЬДЧИЛГАА	17,525,000.00	7,101,500.00
34600	Урьдчилж гарсан зардал	17,525,000.00	7,101,500.00
35	БАРАА МАТЕРИАЛ	261,085,116.98	34,443,799.60
351	Түүхий эд материал	64,655,902.85	-
35110	Тусгай зориулалттай материал	6,518,369.73	
35130	Эм боох материал	58,137,533.12	
35300	Бэлэн бүтээгдэхүүн	6,074,382.50	
354	Хангамжийн материал	181,674,831.63	15,763,799.60
35410	Бичиг хэргийн материал	1,998,451.00	630,851.90
35420	Аж ахуйн материал	114,588,226.43	10,266,457.70
35430	Сэлбэг хэрэгсэл	160,000.00	160,000.00
35450	Барилгын засварын материал	6,029,010.00	4,451,490.00
35460	Хүнсний материал	56,839,944.20	
35470	Бусад хангамжийн материал	2,059,200.00	255,000.00
35600	Мал амьтад	8,680,000.00	18,680,000.00
2	ЭРГЭЛТИЙН БУС ХӨРӨНГИЙН ДҮН	3,492,644,187.57	1,310,966,330.51
39	ҮНДСЭН ХӨРӨНГӨ	3,492,644,187.57	1,310,966,330.51
392	Биет хөрөнгө	3,416,828,687.57	1,296,300,330.51
39201	Барилга, байгууламж, орон сууц	2,798,934,461.65	790,660,763.35
39202	Хуримтлагдсан элэгдэл	(327,053,708.30)	(144,133,618.42)
39203	Авто-тээврийн хэрэгсэл	422,355,434.00	277,779,000.00
39204	Хуримтлагдсан элэгдэл	(217,366,844.96)	(166,634,000.06)
39205	Машин тоног төхөөрөмж (компьютер)	1,106,116,565.08	358,961,872.64
39206	Хуримтлагдсан элэгдэл	(799,281,328.85)	(275,313,892.47)
39207	Тавилга, аж ахуйн эд хогшил	115,043,834.46	40,340,743.14
39208	Хуримтлагдсан элэгдэл	(67,671,820.38)	(28,670,199.59)
39209	Зам, гүүрийн байгууламж	63,956,786.00	43,494,800.00
39210	Хуримтлагдсан элэгдэл	(17,720,594.44)	(6,524,219.88)
39214	Бусад үндсэн хөрөнгө	473,808,454.00	601,645,665.00
39215	Хуримтлагдсан элэгдэл	(172,505,477.31)	(195,353,783.20)
39217	Ном	38,212,926.62	47,200.00
393	Биет бус хөрөнгө	75,815,500.00	14,666,000.00
39301	Програм хангамж	2,210,000.00	650,000.00
39302	Хуримтлагдсан элэгдэл	(1,962,500.00)	(650,000.00)
39303	Бусад биет бус хөрөнгө	75,568,000.00	14,666,000.00
3	НИЙТ ХӨРӨНГИЙН ДҮН III=I+II	4,113,146,059.11	1,664,703,470.24
4	НИЙТ ӨР ТӨЛБӨР	49,982,511.57	17,036,171.15
41	БОГИНО ХУГАЦААТ ӨР ТӨЛБӨР	49,982,511.57	17,036,171.15
413	Өглөг	49,982,511.57	17,036,171.15
41310	Ажилчидтай холбогдсон өглөг	23,076,165.57	2,036,171.15
41320	Бараа үйлчилгээний зардлын өглөг	26,906,346.00	
4136	Бусад өглөг	-	15,000,000.00

**Баруунбаян-Улаан сумын төсвийн төвлөрүүлэн захирагчийн 2022 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан,
төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн аудитын тайлан**

41361	Байгууллагад төлөх өглөг	-	15,000,000.00
5	ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ ӨМЧИЙН ДҮН	4,063,163,547.54	1,647,667,299.09
51	Засгийн газрын хувь оролцоо	4,063,163,547.54	1,647,667,299.09
511	Засгийн газрын оруулсан капитал /Засгийн газрын сан/ орон нутгийн сан	1,757,049,366.54	810,924,953.40
51101	Өмч: - төрийн	1,757,049,366.54	810,924,953.40
512	Хуримтлагдсан үр дүн	1,448,251,009.10	514,639,780.16
51210	Өмнөх үеийн үр дүн	1,337,605,810.06	2,930,136,028.63
51220	Тайлант үеийн үр дүн	110,645,199.04	(2,415,496,248.47)
51300	Хөрөнгийн дахин үнэлгээний зөрүү	857,863,171.90	322,102,565.53
6	ӨР ТӨЛБӨР, ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ ӨМЧИЙН ДҮН VI=IV+V	4,113,146,059.11	1,664,703,470.24

2.2 Аудит хийсэн санхүүгийн үр дүнгийн тайлан

Код	Үзүүлэлт	Өмнөх он	Тайлант он
1	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ОРЛОГЫН ДҮН (I)	3,976,090,336.08	1,394,392,041.03
11	ТАТВАРЫН ОРЛОГО	131,394,884.50	235,235,110.03
110	Орлогын албан татвар	12,143,849.50	158,947,350.59
1100	Хувь хүний орлогын албан татвар	12,143,849.50	172,407,166.49
110001	Цалин, хөдөлмөрийн хөлс, шагнал, урамшуулал болон тэдгээртэй адилтгах хөдөлмөр эрх		135,030,845.55
110002	Үйл ажиллагааны орлого	12,143,849.50	11,149,849.03
110003	Хөрөнгийн орлого		26,176,203.91
110004	Хөрөнгө борлуулсны орлого		50,268.00
1101	Хувь хүний орлогын албан татварын буцаан олголт	-	(13,459,815.90)
110101	Хувь хүний орлогын албан татварын буцаан олголт		(13,459,815.90)
113	Хөрөнгийн албан татвар	32,144,200.00	4,315,092.96
113001	Үл хөдлөх эд хөрөнгийн албан татвар		3,265,092.96
113002	Бууны албан татвар	1,519,000.00	1,050,000.00
118	Бусад татвар, төлбөр, хураамж	87,106,835.00	71,972,666.48
1180	Бусад нийтлэг төлбөр, хураамж	8,578,511.00	7,782,016.48
118001	Улсын тэмдэгтийн хураамж	746,980.00	951,180.00
118006	Түгээмэл тархацтай ашигт малтмал ашигласны төлбөр	-	500,000.00
118009	Хог хаягдлын үйлчилгээний хураамж	7,831,531.00	6,330,836.48
1181	Газрын төлбөр	1,055,360.00	3,419,390.00
118101	Газрын төлбөр	1,055,360.00	3,419,390.00
1182	Байгалийн нөөц ашигласны төлбөр	77,472,964.00	60,771,260.00
118202	Ан амьтны нөөц ашигласны төлбөр	77,472,964.00	60,771,260.00
12	ТАТВАРЫН БУС ОРЛОГО	457,010,271.58	348,606,705.00
120	Нийтлэг татварын бус орлого	457,010,271.58	348,606,705.00
120003	Торгуулийн орлого	7,877,500.00	5,640,000.00
120004	Төсөв байгууллагын өөрийн орлого	13,387,510.00	95,691,417.00
1200041	Үндсэн үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих		87,229,880.00
1200042	Туслах үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	13,387,510.00	6,141,877.00
1200045	Үнэ төлбөргүй хүлээн авсан орлого		2,319,660.00
120009	Бусад орлого	919,696.00	260,000.00
120017	Үнэ төлбөргүй хүлээн авсан орлого-Үндсэн хөрөнгө	222,140,256.68	247,015,288.00
13	ТУСЛАМЖ, САНХҮҮЖИЛТИЙН ОРЛОГО	3,387,685,180.00	810,550,226.00

**Баруунбаян-Улаан сумын төсвийн төвлөрүүлэн захирагчийн 2022 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан,
төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн аудитын тайлан**

1310	Улсын төвлөрсөн төсвөөс	1,508,378,700.00	-
131007	Тусгай зориулалтын шилжүүлгээс санхүүжих	1,508,378,700.00	-
1311	Нэмэлт санхүүжилтийн орлого	244,742,253.00	76,170,100.00
131104	Дээд шатны төсвийн захирагчийн төсөвт тусгагдсан төсвөөс доод шатны төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	86,349,422.00	76,170,100.00
1320	Орон нутгийн төсвөөс санхүүжих	1,605,367,807.00	734,380,126.00
132006	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт / аймгаас авсан санхүүгийн дэмжлэг/	657,459,300.00	550,789,100.00
132007	Орон нутгийн хөгжлийн сангаас санхүүжих	129,509,400.00	183,591,026.00
1340	Нийгмийн даатгалын сангийн төсвөөс санхүүжих	29,196,420.00	-
134002	Эрүүл мэндийн даатгалын сангаас санхүүжих	29,196,420.00	-
2	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЗАРДЛЫН ДҮН	3,792,753,337.04	958,886,350.06
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	3,792,753,337.04	958,886,350.06
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	2,912,861,424.53	643,762,774.26
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	1,539,356,326.95	297,043,537.83
210101	Үндсэн цалин	1,099,609,946.76	242,288,900.86
210102	Нэмэгдэл	281,276,065.19	44,673,153.81
210103	Унаа хоолны хөнгөлөлт	5,670,000.00	-
210104	Урамшуулал	149,700,315.00	7,264,454.16
210105	Гэрээт ажлын хөлс	3,100,000.00	2,817,029.00
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	206,148,182.00	37,109,290.90
210201	Тэтгэврийн даатгал	147,103,186.32	25,291,814.90
210202	Тэтгэмжийн даатгал	14,850,911.42	2,969,200.00
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	11,789,803.77	2,375,300.00
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	2,947,241.65	593,800.00
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	29,457,038.84	5,879,176.00
2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	239,614,463.00	33,949,270.00
210301	Гэрэл, цахилгаан	14,204,447.00	2,996,470.00
210302	Түлш, халаалт	216,138,016.00	28,652,800.00
210303	Цэвэр, бохир ус	9,272,000.00	2,300,000.00
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	95,777,821.34	41,182,929.10
210401	Бичиг хэрэг	7,808,556.00	4,793,098.10
210402	Тээвэр, шатахуун	54,490,129.34	23,028,000.00
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	6,752,964.00	2,652,331.00
210404	Ном, хэвлэл	762,000.00	150,000.00
210405	Хог хаягдал зайлуулах, хортон мэрэгчдийн устгал, ариутгал	9,500,380.00	10,000,000.00
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	16,463,792.00	559,500.00
2105	Нормативт зардал	342,840,640.64	150,000.00
210501	Эм, бэлдмэл, эмнэлгийн хэрэгсэл	256,858,628.84	-
210502	Хоол, хүнс	81,816,165.80	-
210503	Нормын хувцас, зөөлөн эдлэл	4,165,846.00	150,000.00
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	57,818,300.00	10,590,400.00
210601	Багаж, техник, хэрэгсэл	680,000.00	1,400,000.00
210604	Урсгал засвар	57,138,300.00	9,190,400.00
2107	Томилолт, зочны зардал	7,031,600.00	7,388,690.00
210702	Дотоод албан томилолт	7,031,600.00	7,388,690.00

**Баруунбаян-Улаан сумын төсвийн төвлөрүүлэн захирагчийн 2022 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан,
төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн аудитын тайлан**

2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	16,892,437.00	36,993,350.00
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	15,104,867.00	29,955,100.00
210802	Аудит, баталгаажуулалт, зэрэглэл тогтоох	150,000.00	-
210803	Даатгалын үйлчилгээ	590,000.00	-
210804	Тээврийн хэрэгслийн татвар	113,350.00	140,100.00
210805	Тээврийн хэрэгслийн оношлогоо	8,000.00	84,000.00
210806	Мэдээлэл, технологийн үйлчилгээ	770,000.00	6,449,150.00
210807	Газрын төлбөр	156,220.00	365,000.00
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	407,381,653.60	179,355,306.43
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	76,289,445.00	49,961,716.00
210902	Хичээл үйлдвэрлэлийн дадлага хийх	7,068,200.00	3,670,000.00
210903	Үндсэн хөрөнгийн элэгдэл, хорогдол	324,024,008.60	125,723,590.43
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	879,891,912.51	315,123,575.80
2132	Бусад урсгал шилжүүлэг	51,077,489.50	32,701,200.00
213205	Төрөөс иргэдэд олгох тэтгэмж, урамшуулал	23,076,189.50	8,368,600.00
213207	Тэтгэвэрт гарахад олгох нэг удаагийн мөнгөн тэтгэмж	-	23,992,600.00
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал	28,001,300.00	340,000.00
2134	Орон нутгийн төсвийн өрөнхийлөн захирагчдад олгох татаас, санхүүжилт	819,318,803.00	282,422,375.80
213401	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт төсөвт байгууллага	818,399,107.00	282,422,375.80
2135	Төсвийн захирагчдаас олгосон санхүүжилт, шилжүүлэг	9,495,620.01	-
213503	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	9,495,620.01	-
3	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ҮР ДҮН (3)=(1)-(2)	183,336,999.04	435,505,690.97
145	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ БУС ОРЛОГЫН ДҮН	-	1,455,296.00
145002	Үндсэн хөрөнгө, бараа материал худалдсаны олз		1,455,296.00
225	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ БУС ЗАРДЛЫН ДҮН	72,691,800.00	2,852,457,235.44
225001	Үндсэн хөрөнгө худалдсаны гарз	1,940,000.00	4,791,696.51
230001	Эргэж төлөгдөх зээл		56,000,000.00
225010	Үнэ төлбөргүй гарсан зардал-Үндсэн хөрөнгө	-	2,295,289,214.65
225011	Үнэ төлбөргүй гарсан зардал-Бараа материал		237,211,369.28
230001	Хөрөнгө оруулалтаар бэлтгэгдсэн шилжүүлэх зориулалттай хөрөнгийн зардал	70,751,800.00	259,164,955.00
4	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ БУС ҮР ДҮН (4)=(145-225)	(72,691,800.00)	(2,851,001,939.44)
5	НИЙТ ҮР ДҮН (5)=(3)+(4)	110,645,199.04	(2,415,496,248.47)

2.3 Аудит хийсэн мөнгөн гүйлгээний тайлан

Код	Үзүүлэлт	Өмнөх он	Тайлант он
1	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ МӨНГӨН ОРЛОГЫН ДҮН (1)	3,638,566,238.52	1,170,274,188.03
11	ТАТВАРЫН ОРЛОГО	131,394,884.50	235,235,110.03
110	Орлогын албан татвар	12,143,849.50	158,947,350.59
1100	Хувь хүний орлогын албан татвар	12,143,849.50	172,407,166.49
110001	Цалин, хөдөлмөрийн хөлс, шагнал, урамшуулал болон тэдгээртэй адилтгах хөдөлмөр эрх		135,030,845.55

Баруунбаян-Улаан сумын төсвийн төвлөрүүлэн захирагчийн 2022 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан,
төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн аудитын тайлан

110002	Үйл ажиллагааны орлого	12,143,849.50	11,149,849.03
110003	Хөрөнгийн орлого		26,176,203.91
110004	Хөрөнгө борлуулсны орлого		50,268.00
1101	Хувь хүний орлогын албан татварын буцаан олголт	-	(13,459,815.90)
110101	Хувь хүний орлогын албан татварын буцаан олголт		(13,459,815.90)
113	Хөрөнгийн албан татвар	32,144,200.00	4,315,092.96
113001	Үл хөдлөх эд хөрөнгийн албан татвар		3,265,092.96
113002	Бууны албан татвар	1,519,000.00	1,050,000.00
113004	Малд ногдуулах албан татвар	30,625,200.00	-
118	Бусад татвар, төлбөр, хураамж	87,106,835.00	71,972,666.48
1180	Бусад нийтлэг төлбөр, хураамж	8,578,511.00	7,782,016.48
118001	Улсын тэмдэгтийн хураамж	746,980.00	951,180.00
118006	Түгээмэл тархацтай ашигт малтмал ашигласны төлбөр	-	500,000.00
118009	Хог хаягдлын үйлчилгээний хураамж	7,831,531.00	6,330,836.48
1181	Газрын төлбөр	1,055,360.00	3,419,390.00
118101	Газрын төлбөр	1,055,360.00	3,419,390.00
1182	Байгалийн нөөц ашигласны төлбөр	77,472,964.00	60,771,260.00
118202	Ан амьтны нөөц ашигласны төлбөр	77,472,964.00	60,771,260.00
12	ТАТВАРЫН БУС ОРЛОГО	166,457,574.02	109,488,852.00
120	Нийтлэг татварын бус орлого	166,457,574.02	109,488,852.00
120002	Хүүгийн орлого	42,924,636.02	-
120003	Торгуулийн орлого	7,877,500.00	5,640,000.00
120004	Төсөв байгууллагын өөрийн орлого	114,735,742.00	103,588,852.00
1200041	Үндсэн үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	105,051,422.00	99,161,957.00
1200042	Туслах үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	9,684,320.00	4,426,895.00
120009	Бусад орлого	919,696.00	260,000.00
13	ТУСЛАМЖ, САНХҮҮЖИЛТИЙН ОРЛОГО	3,340,713,780.00	825,550,226.00
1310	Улсын төвлөрсөн төсвөөс	1,508,378,700.00	-
131007	Тусгай зориулалтын шилжүүлгээс санхүүжих	1,508,378,700.00	-
1311	Нэмэлт санхүүжилтийн орлого	197,770,853.00	76,170,100.00
131104	Дээд шатны төсвийн захирагчийн төсөвт тусгагдсан төсвөөс доод шатны төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	86,349,422.00	76,170,100.00
131105	Төсвийн байгууллагын үндсэн үйл ажиллагааны хүрээнд бий болсон нэмэлт орлого	111,421,431.00	-
1320	Орон нутгийн төсвөөс санхүүжих	1,605,367,807.00	749,380,126.00
132001	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт /орон нутгийн төсөвт байгууллага/	818,399,107.00	-
132006	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт /аймгаас авсан санхүүгийн дэмжлэг/	657,459,300.00	565,789,100.00
132007	Орон нутгийн хөгжлийн сангаас санхүүжих	129,509,400.00	183,591,026.00
1340	Нийгмийн даатгалын сангийн төсвөөс санхүүжих	29,196,420.00	-
134002	Эрүүл мэндийн даатгалын сангаас санхүүжих	29,196,420.00	-
2	НИЙТ ЗАРЛАГА ба ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН (2)	3,342,408,405.00	830,611,531.05
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	3,342,408,405.00	830,611,531.05
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	2,455,864,109.99	797,057,211.05
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	1,519,572,426.99	341,339,677.25

**Баруунбаян-Улаан сумын төсвийн төвлөрүүлэн захирагчийн 2022 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан,
төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн аудитын тайлан**

210101	Үндсэн цалин	1,097,657,626.99	280,022,356.28
210102	Нэмэгдэл	282,573,685.00	48,348,826.81
210104	Урамшуулал	130,571,115.00	9,157,701.16
210105	Гэрээт ажлын хөлс	3,100,000.00	3,810,793.00
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	202,665,351.00	43,488,402.00
210201	Тэтгэврийн даатгал	143,620,355.32	29,612,484.88
210202	Тэтгэмжийн даатгал	14,850,911.42	3,483,810.53
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	11,789,803.77	2,786,928.22
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	2,947,241.65	696,782.31
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	29,457,038.84	6,908,396.06
2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	238,750,104.00	255,483,975.80
210301	Гэрэл, цахилгаан	13,843,504.00	17,694,808.00
210302	Түлш, халаалт	215,634,600.00	230,617,467.80
210303	Цэвэр, бохир ус	9,272,000.00	7,171,700.00
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	99,769,163.00	40,401,100.00
210401	Бичиг хэрэг	7,068,007.00	4,271,100.00
210402	Тээвэр, шатахуун	53,188,300.00	22,870,000.00
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	6,752,964.00	2,600,000.00
210404	Ном, хэвлэл	762,000.00	150,000.00
210405	Хог хаягдал зайлуулах, хортон мэрэгчдийн устгал, ариутгал	9,667,900.00	10,000,000.00
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	22,329,992.00	510,000.00
2105	Нормативт зардал	237,862,423.00	150,000.00
210501	Эм, бэлдмэл, эмнэлгийн хэрэгсэл	117,850,590.00	-
210502	Хоол, хүнс	113,370,987.00	-
210503	Нормын хувцас, зөөлөн эдлэл	6,640,846.00	150,000.00
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	46,058,500.00	20,096,300.00
210601	Багаж, техник, хэрэгсэл	2,420,000.00	1,400,000.00
210604	Урсгал засвар	42,648,500.00	18,696,300.00
2107	Томилолт, зочны зардал	6,885,600.00	6,616,690.00
210702	Дотоод албан томилолт	6,885,600.00	6,616,690.00
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	18,335,737.00	36,893,350.00
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	16,416,167.00	29,955,100.00
210802	Аудит, баталгаажуулалт, зэрэглэл тогтоох	150,000.00	-
210803	Даатгалын үйлчилгээ	590,000.00	-
210804	Тээврийн хэрэгслийн татвар	113,350.00	140,100.00
210805	Тээврийн хэрэгслийн оношлогоо	8,000.00	84,000.00
210806	Мэдээлэл, технологийн үйлчилгээ	902,000.00	6,449,150.00
210807	Газрын төлбөр	156,220.00	265,000.00
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	85,964,805.00	52,587,716.00
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	79,028,605.00	48,917,716.00
210902	Хичээл үйлдвэрлэлийн дадлага хийх	6,936,200.00	3,670,000.00
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	886,544,295.01	33,554,320.00
2132	Бусад урсгал шилжүүлэг	57,729,872.00	32,701,200.00
213205	Төрөөс иргэдэд олгох тэтгэмж, урамшуулал	29,728,572.00	8,368,600.00
213207	Тэтгэвэрт гарахад олгох нэг удаагийн мөнгөн тэтгэмж	-	23,992,600.00
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал	28,001,300.00	340,000.00

**Баруунбаян-Улаан сумын төсвийн төвлөрүүлэн захирагчийн 2022 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан,
төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн аудитын тайлан**

2134	Орон нутгийн төсвийн ерөнхийлөн захирагчдад олгох татаас, санхүүжилт	819,318,803.00	-
213401	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт төсөвт байгууллага	818,399,107.00	-
213403	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	469,696.00	-
213405	Нэмэлт санхүүжилтын төвлөрүүлэх шилжүүлэг	450,000.00	-
2135	Төсвийн захирагчдаас олгосон санхүүжилт, шилжүүлэг	9,495,620.01	853,120.00
213503	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	9,495,620.01	-
213505	Төсвийн ерөнхийлөн захирагч хооронд хийсэн санхүүжилт		853,120.00
3	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (3)=(1)-(2)	296,157,833.52	339,662,656.98
5	ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН МӨНГӨН ЗАРДЛЫН ДҮН (5)	133,015,800.00	248,741,455.00
22	ХӨРӨНГИЙН ЗАРДАЛ	133,015,800.00	248,741,455.00
2200	Дотоод эх үүсвэрээр	133,015,800.00	248,741,455.00
223001	Бусад хөрөнгө	88,276,800.00	248,741,455.00
225106	Биет ба биет бус хөрөнгө худалдан авсан зардал	44,739,000.00	-
6	ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (6)=(4)-(5)	(133,015,800.00)	(248,741,455.00)
23	ЭРГЭЖ ТӨЛӨГДӨХ ТӨЛБӨРИЙГ ХАССАН ЦЭВЭР ЗЭЭЛ	2,615,000.00	153,440,530.00
230001	Эргэж төлөгдөх зээл	2,615,000.00	153,440,530.00
7	САНХҮҮГИЙН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ	(2,615,000.00)	(153,440,530.00)
8	НИЙТ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (8)=(3)+(6)+(7)	160,527,033.52	(62,519,328.02)
9	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл	40,905,774.63	201,432,808.15
10	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эцсийн үлдэгдэл	201,432,808.15	138,913,480.13

2.4 Аудит хийсэн өмчийн өөрчлөлтийн тайлан

Код	Үзүүлэлт	Засгийн газрын оруулсан капитал	Дахин үнэлгээний нөөц	Хуримтлагдсан дүн	Засгийн газрын хувь оролцооний нийт дүн
C01	2020 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл	1,757,049,366.54	857,863,171.90	1,337,605,810.06	3,952,518,348.50
C02	Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын өөрчлөлт				0.00
C03	Дахин илэрхийлсэн үлдэгдэл	1,757,049,366.54	857,863,171.90	1,337,605,810.06	3,952,518,348.50
C04	Үндсэн хөрөнгийн дахин үнэлгээний өсөлт				0.00
C05	Үндсэн хөрөнгийн дахин үнэлгээний бууралт				0.00
C06	Орлогын тайланд хүлээн зөвшөөрөөгүй олз, гарз				0.00
C07	Тайлант үеийн үр дүн			110,645,199.04	110,645,199.04
C08	2021 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл	1,757,049,366.54	857,863,171.90	1,448,251,009.10	4,063,163,547.54
D01	2022 оны 1-р сарын 1-нээрх үлдэгдэл	1,757,049,366.54	857,863,171.90	1,448,251,009.10	4,063,163,547.54

**Баруунбаян-Улаан сумын төсвийн төвлөрүүлэн захирагчийн 2022 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан,
төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн аудитын тайлан**

D02	Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын өөрчлөлт	-946,124,413.14	-535,760,606.37	1,481,885,019.53	0.02
D03	Дахин илэрхийлсэн үлдэгдэл	810,924,953.40	322,102,565.53	2,930,136,028.63	4,063,163,547.56
D04	Үндсэн хөрөнгийн дахин үнэлгээний өсөлт, бууралт			0.00	0.00
D05	Үндсэн хөрөнгийн өсөлт, бууралт			0.00	0.00
D06	Орлогын тайланд хүлээн зөвшөөрөөгүй олз, гарз	0.00	0.00		0.00
D07	Гадаад валютын хөрвүүлэлтийн зөрүү	0.00	0.00	0.00	0.00
D08	Тайлант үеийн үр дүн	0.00	0.00	2,415,496,248.47	2,415,496,248.47
D09	2022 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл	810,924,953.40	322,102,565.53	514,639,780.16	1,647,667,299.09

2.5 Аудит хийсэн төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан

№	ҮЗҮҮЛЭЛТ	Төлөвлөгөө	Төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан	ЗГСУМС гүйцэтгэл	Гүйцэтгэл зөрүү
1	НИЙТ ЗАРЛАГА БА ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН	1,382,672,000.00	1,155,770,296.05	805,053,720.05	380,836,576.00
2	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	868,264,600.00	809,588,311.05	805,053,720.05	34,654,591.00
3	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	804,125,700.00	776,887,111.05	772,352,520.05	34,654,591.00
4	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	342,425,400.00	341,339,677.25	341,339,677.25	
5	Үндсэн цалин	332,172,900.00	280,022,356.28	280,022,356.28	
6	Нэмэгдэл		48,348,826.81	48,348,826.81	
7	Урамшуулал		9,157,701.16	9,157,701.16	
8	Гэрээт ажлын хөлс	10,252,500.00	3,810,793.00	3,810,793.00	
9	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	43,555,300.00	43,488,402.00	43,488,402.00	
10	Тэтгэврийн даатгал	29,616,300.00	29,612,484.88	29,612,484.88	
11	Тэтгэмжийн даатгал	3,484,700.00	3,483,810.53	3,483,810.53	
12	ҮОМШӨ-ний даатгал	2,787,800.00	2,786,928.22	2,786,928.22	
13	Ажилгүйдлийн даатгал	697,000.00	696,782.31	696,782.31	
14	Эрүүл мэндийн даатгал	6,969,500.00	6,908,396.06	6,908,396.06	
15	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	259,658,200.00	254,133,975.80	254,133,975.80	
16	Гэрэл, цахилгаан	18,754,700.00	17,694,808.00	17,694,808.00	-1,097,516.00
17	Түлш, халаалт	234,873,500.00	230,617,467.80	230,617,467.80	1,097,516.00
18	Цэвэр, бохир ус	6,030,000.00	5,821,700.00	5,821,700.00	
19	Хангамж, бараа материалын зардал	40,401,100.00	40,401,100.00	40,401,100.00	
20	Бичиг хэрэг	4,271,100.00	4,271,100.00	4,271,100.00	
21	Тээвэр, шатахуун	22,870,000.00	22,870,000.00	22,870,000.00	
22	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	2,600,000.00	2,600,000.00	2,600,000.00	
23	Ном, хэвлэл	150,000.00	150,000.00	150,000.00	
24	Хог хаягдал зайлуулах, хортон мэрэгчдийн устгал, ариутгал	10,000,000.00	10,000,000.00	10,000,000.00	
25	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	510,000.00	510,000.00	510,000.00	
26	Нормативт зардал	150,000.00	150,000.00	150,000.00	
27	Нормын хувцас, зөөлөн эдлэл	150,000.00	150,000.00	150,000.00	
28	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	14,360,300.00	14,351,300.00	14,351,300.00	

**Баруунбаян-Улаан сумын төсвийн төвлөрүүлэн захирагчийн 2022 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан,
төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн аудитын тайлан**

29	Багаж, техник, хэрэгсэл	1,400,000.00	1,400,000.00	1,400,000.00	
30	Урсгал засвар	12,960,300.00	12,951,300.00	12,951,300.00	
31	Томилолт, зочны зардал	6,617,100.00	6,616,690.00	6,616,690.00	
32	Дотоод албан томилолт	6,617,100.00	6,616,690.00	6,616,690.00	
33	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	23,899,000.00	23,818,250.00	23,818,250.00	
34	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	16,880,000.00	16,880,000.00	16,880,000.00	
35	Тээврийн хэрэгслийн татвар	220,000.00	140,100.00	140,100.00	
36	Тээврийн хэрэгслийн оношилгоо	84,000.00	84,000.00	84,000.00	
37	Мэдээлэл, технологийн үйлчилгээ	6,450,000.00	6,449,150.00	6,449,150.00	
38	Газрын төлбөр	265,000.00	265,000.00	265,000.00	
39	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	73,059,300.00	52,587,716.00	48,053,125.00	34,654,591.00
40	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	69,389,300.00	48,917,716.00	48,917,716.00	30,070,000.00
41	Хичээл үйлдвэрлэлийн дадлага хийх	3,670,000.00	3,670,000.00	3,670,000.00	50,000.00
42	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	64,138,900.00	32,701,200.00	32,701,200.00	
43	Бусад урсгал шилжүүлэг	64,138,900.00	32,701,200.00	32,701,200.00	
44	Төрөөс иргэдэд олгох тэтгэмж, урамшуулал	8,368,600.00	8,368,600.00	8,368,600.00	
45	Тэтгэвэрт гарахад олгох нэг удаагийн мөнгөн тэтгэмж	55,430,300.00	23,992,600.00	23,992,600.00	
46	Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал	340,000.00	340,000.00	340,000.00	
47	ХӨРӨНГИЙН ЗАРДАЛ	329,962,800.00	248,741,455.00		248,741,455.00
48	Бусад хөрөнгө	329,962,800.00	248,741,455.00	248,741,455.00	
49	ЭРГЭЖ ТӨЛӨГДӨХ ТӨЛБӨРИЙГ ХАССАН ЦЭВЭР ЗЭЭЛ	184,444,600.00	97,440,530.00		97,440,530.00
50	Эргэж төлөгдөх зээл	184,444,600.00	97,440,530.00	97,440,530.00	
51	ЗАРДЛЫГ САНХҮҮЖҮҮЛЭХ ЭХ ҮҮСВЭР	1,382,672,000.00	1,122,480,798.05	805,053,720.05	317,427,078.00
52	УЛСЫН ТӨСВӨӨС САНХҮҮЖИХ			803,414,330.70	-
53	Улсын төсвөөс санхүүжих			803,414,330.70	-
54	ОРОН НУТГИЙН ТӨСВӨӨС САНХҮҮЖИХ	1,024,994,300.00	988,266,746.05		988,266,746.05
55	Орон нутгийн төсвөөс	841,403,300.00	804,675,720.05		804,675,720.05
56	Орон нутгийн хөгжлийн сангаас санхүүжих	183,591,000.00	183,591,026.00	183,591,026.00	
57	ТӨСӨВТ БАЙГУУЛЛАГЫН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНААС	357,677,700.00	134,214,052.00	1,639,389.35	132,574,662.65
58	Үндсэн үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	132,126,200.00	129,787,157.00	99,161,957.00	30,625,200.00
59	Туслах үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	24,972,000.00	4,426,895.00	4,426,895.00	
60	Урьд оны үлдэгдлээс санхүүжих	200,579,500.00		200,579,688.15	-
61	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл		169,546,218.80		168,693,098.80
62	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эцсийн үлдэгдэл		135,403,600.80		135,403,600.80
63	ТӨСВИЙН БУСАД МЭДЭЭЛЛИЙН АНГИЛАЛ	88.00	52.00		52.00
64	БАЙГУУЛЛАГЫН ТОО	2.00	2.00		2.00
65	Төсвийн байгууллага	2.00	2.00		2.00
66	АЖИЛЛАГСАДЫН ТОО	43.00	25.00		25.00
67	Удирдах ажилтан	8.00	8.00		8.00
68	Гүйцэтгэх ажилтан	8.00	8.00		8.00
69	Үйлчлэх ажилтан	3.00	4.00		4.00
70	Гэрээт ажилтан	24.00	5.00		5.00
71	ОРОН ТООНЫ МЭДЭЭЛЭЛ	43.00	25.00		25.00
72	Төрийн захиргааны албан хаагч (ТЗ)	9.00	9.00		9.00
73	Төрийн үйлчилгээний бусад албан хаагч (ТҮ)	3.00	4.00		4.00

**Баруунбаян-Улаан сумын төсвийн төвлөрүүлэн захирагчийн 2022 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан,
төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн аудитын тайлан**

74	Гэрээт ажилтан	24.00	4.00		4.00
75	Улс төрийн албан хаагч (УТ)	7.00	8.00		8.00

2.6 Аудит хийсэн нэмэлт төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан

№	ҮЗҮҮЛЭЛТ	Тайлант оны гүйцэтгэл
1	НИЙТ ЗАРЛАГА БА ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН	76,170,100.00
2	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	20,170,100.00
3	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	20,170,100.00
4	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	1,350,000.00
5	Цэвэр, бохир ус	1,350,000.00
6	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	5,745,000.00
7	Урсгал засвар	5,745,000.00
8	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	13,075,100.00
9	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	13,075,100.00
10	ЭРГЭЖ ТӨЛӨГДӨХ ТӨЛБӨРИЙГ ХАССАН ЦЭВЭР ЗЭЭЛ	56,000,000.00
11	Эргэж төлөгдөх зээл	56,000,000.00
12	ЗАРДЛЫГ САНХҮҮЖҮҮЛЭХ ЭХ ҮҮСВЭР	76,170,100.00
13	Нэмэлт санхүүжилтийн орлого	76,170,100.00
14	Дээд шатны төсвийн захирагчийн төсөвт тусгагдсан төсвөөс доод шатны төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	76,170,100.00

3. САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАНГИЙН ТОДРУУЛГА

3.1 Байгууллага, түүний үйл ажиллагаа

Сумын санхүүгийн алба нь Төсвийн тухай хуульд заасан чиг үүргийн дагуу төсөвт байгууллагуудын санхүүгийн үйл ажиллагааг удирдан зохион байгуулах, ажил гүйлгээг хянах, ажил гүйлгээг батлах чиг үүргийг гүйцэтгэдэг.

Санхүүгийн албанд дарга-1, мэргэжилтэн-1, нягтлан бодогч -3 нийт 5 орон тоотой ажиллаж байна. Тус суманд төсөвт байгууллага-6, орон нутгийн сан-3 үйл ажиллагаа явуулж байна.

3.2 Байгууллагын гадаад дотоод орчин

Төсвийн тухай хуулийн 15 дугаар зүйлийн 15.1."Төсвийн ерөнхийлөн захирагч нь өөрийн удирдлага дор төсвийн шууд захирагчийг харьяалах эрх бүхий төсвийн төвлөрүүлэн захирагчтай байж болно." гэж заасан.

Мөн хуулийн 36.1."Төрийн сангийн тогтолцоо нь төв төрийн сан, аймаг, нийслэлийн төрийн сан, сум, дүүргийн төрийн сан, төрийн захиргааны төв байгууллагын төрийн сангийн нэгж, төсвийн нягтлан бодогч /цаашид "төрийн сан" гэх/-оос бүрдэнэ.

36.2.Төв төрийн сан нь санхүү, төсвийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагад, аймаг, нийслэл, сум, дүүргийн төрийн сан нь тухайн шатны Засаг даргын Тамгын газрын дэргэд байна.

36.3.Сум, дүүрэгт үйл ажиллагаа явуулж байгаа төсвийн байгууллагын үйл ажиллагааны чиглэл болон төсвийн хэмжээг нь харгалзан төрөлжүүлж, тэдгээрт хамаарах төсвийн байгууллагуудад нягтлан бодох бүртгэлийн үйлчилгээ үзүүлэх нэгдсэн алба байгуулж болно." гэсэн заалтуудаар зохицуулагдаж байна.

Тайлант хугацаанд байгууллагын үйл ажиллагаа, санхүү, нягтлан бодох бүртгэлд мөрддөг хууль тогтоомж болон бодлого чиглэлд өөрчлөлт ороогүй байна.

Байгууллагын удирдлагын хэрэгжүүлж байгаа дотоод хяналтуудаас төлөвлөлтийн үе шатанд аудитад хамааралтай хяналтыг авч үзэж, гүйцэтгэх үе шатанд хяналтын сорил

гүйцэтгэсний үр дүнд дотоод хяналтын үйл ажиллагааны зохион байгуулалт, хэрэгжилт үр нөлөөтэй байна.

3.3 Санхүүгийн тайлагналын үзэл баримтлал

Санхүүгийн тайланг бүх материаллаг зүйлсийн хувьд холбогдох санхүүгийн тайлагналын үзэл баримтлалын дагуу бэлтгэсэн эсэх талаар аудитор санал дүгнэлтээ илэрхийлснээр санхүүгийн тайлангийн зорилтот хэрэглэгчдийн зүгээс үзүүлэх итгэл үнэмшлийн хэмжээг нэмэгдүүлэхэд санхүүгийн тайлангийн аудитын зорилго оршино.

Баруунбаян-Улаан сумын Төрийн сангийн 2022 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан дахь ажил гүйлгээг аккруэл сууриар хөтөлж, нийтлэг зорилготой, үнэн зөв толилуулгын үзэл баримтлалын дагуу бэлтгэсэн хүлээн зөвшөөрөхүйц санхүүгийн тайлагналын үзэл баримтлалын дагуу бэлтгэсэн байна.

3.4 Нягтлан бодох бүртгэлийн гол бодлого, толилуулгад гарсан өөрчлөлт

Баруунбаян-Улаан сумын төсвийн төвлөрүүлэн захирагчийн 2022 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайланг Сангийн сайдын 2015 оны 341 дүгээр тушаалаар баталсан "Төсвийн ерөнхийлөн захирагчийн болон Засгийн газрын санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан, тодруулга бэлтгэх журам"-ын дагуу бэлтгэсэн байна.

Тайлант хугацаанд нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогод өөрчлөлт ороогүй байна.

Тайлант оны жилийн эцсийн санхүүгийн нэгтгэсэн байдлын тайлангаарх нийт хөрөнгийн дүн өмнөх оноос 2,448.4 сая төгрөгөөр буурсан байна.

Хүснэгт 1. Санхүүгийн нэгтгэсэн байдлын тайлангийн үзүүлэлт

/сая төгрөгөөр/

Үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл	Өөрчлөлт
Б	1	2	3=2-1
Мөнгөн хөрөнгө	201.4	138.9	-62.5
Авлага	140.5	173.3	32.8
Бараа материал	261.0	34.4	-226.6
Үндсэн хөрөнгө	3,492.6	1,310.9	-2,181.7
Нийт хөрөнгө	4,113.1	1,664.7	-2,448.4
Өр төлбөр	49.9	17.0	-32.9
Засгийн газрын хувь оролцоо /Эздийн өмч/	4,063.2	1,647.7	-2,415.5
Өр төлбөр ба цэвэр хөрөнгө/өмчийн дүн	4,113.1	1,664.7	-2,448.4

Тайлант онд сумын ОНХСанд 27.2 сая төгрөг, СХСанд 142.3 сая төгрөгийн авлага нэмэгдэж, ЭМТөвийн авлага 48.2 сая төгрөгөөр буурсан байна.

Бараа материалын үлдэгдэл 226.6 сая төгрөгөөр буурсан нь боловсрол, эрүүл мэнд, соёлын байгууллагуудын бараа материалын эхний үлдэгдлийг орон нутгийн өмчөөс төрийн өмчид шилжүүлсэнтэй холбоотой байна.

Үндсэн хөрөнгийн үлдэгдэл 2,181.7 сая төгрөгөөр буурсан нь мөн боловсрол, эрүүл мэнд, соёлын байгууллагуудын үндсэн хөрөнгийн эхний үлдэгдлийг орон нутгийн өмчөөс төрийн өмчид шилжүүлсэнтэй холбоотой байна.

Мөнгөн хөрөнгө

Мөнгөн хөрөнгийн дансны эцсийн үлдэгдэл 138.9 сая төгрөг болж, өмнөх оноос 62.5 сая төгрөгөөр буурсан байна.

Хүснэгт 2. Мөнгөн хөрөнгийн үлдэгдэл

/сая төгрөгөөр/

Үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл	Өсөлт (+), Бууралт (-)
Кассад байгаа бэлэн мөнгө	0	0	
Банканд байгаа бэлэн мөнгө	201.4	138.9	-62.5
Төгрөг			
Төрийн сангийн харилцах	201.4	138.9	-62.5
Арилжааны банк дахь харилцах			
Дүн	201.4	138.9	-62.5

Эх сурвалж: ТТЗ-ийн санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан

Мөнгөн хөрөнгийн үлдэгдэл нь төрийн сангийн харилцах дансанд үлдэгдэлтэй байна. СХСан, ЭХСан ОНӨОрлого, ОНХСан зэрэг байгууллагууд мөнгөн хөрөнгийг үлдэгдэлтэй гарчээ.

3.4.2 Авлага

Авлага дансны эцсийн үлдэгдэл 173.3 сая төгрөг болж, өмнөх оноос 32.8 сая төгрөгөөр өссөн байна.

Хүснэгт 3. Авлагын үлдэгдэл

/сая төгрөгөөр/

Үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл	Өсөлт (+), Бууралт (-)
Ажиллагчтай холбогдсон авлага	4.0		-4.0
Зээлийн хүүгийн авлага	5.4	5.4	0
Төлбөртэй үйлчилгээний авлага	47.0		-47.0
Хувь хүмүүсээс авах авлага	84.1	167.9	83.8
Дүн	140.5	173.3	32.8

Эх сурвалж: ТТЗ-ийн санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан

Тайлант оны нийт авлагыг зээлийн хүүгийн авлага, байгууллагаас авах авлага, хувь хүмүүсээс авах авлага эзэлж байна.

3.4.3 Бараа материал

Бараа материалын дансны эцсийн үлдэгдэл 34.4 сая төгрөг болж, өмнөх оноос 226.6 сая төгрөгөөр буурсан байна.

Хүснэгт 4. Бараа материалын үлдэгдэл

/сая төгрөгөөр/

Үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл	Өсөлт (+), Бууралт (-)
Түүхий эд материал	70.7		-70.7
Хангамжийн материал	181.6	15.7	-165.9
Мал амьтад	8.7	18.7	10
Дүн	261.0	34.4	-226.6

Эх сурвалж: ТТЗ-ийн санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан

Бараа материалын үлдэгдэл 226.6 сая төгрөгөөр буурсан нь боловсрол, эрүүл мэнд, соёлын байгууллагуудын бараа материалын эхний үлдэгдлийг орон нутгийн өмчөөс төрийн өмчид шилжүүлсэн нь гол нөлөө үзүүлсэн байна.

3.4.4 Мал амьтад

Мал амьтад 10.0 сая төгрөгөөр өссөн байна.

3.4.5 Үндсэн хөрөнгө

Үндсэн хөрөнгийн дансны эцсийн үлдэгдэл цэвэр дүнгээр 1,310.9 сая төгрөг болж,

өмнөх оноос 2,181.7 сая төгрөгөөр буурсан байна.

Хүснэгт 6. Үндсэн хөрөнгийн үлдэгдэл

Үзүүлэлт	/сая төгрөгөөр/		
	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл	Өсөлт (+), Бууралт (-)
Биет хөрөнгө	3,416.8	1,296.3	-2,120.5
Барилга, байгууламж, орон сууц	2,798.9	790.7	-2,008.2
Хуримтлагдсан элэгдэл	-327.0	-144.1	182.9
Авто-тээврийн хэрэгсэл	422.4	277.8	-144.6
Хуримтлагдсан элэгдэл	-217.4	-166.6	50.8
Машин тоног төхөөрөмж(компьютер)	1,106.1	358.9	-747.2
Хуримтлагдсан элэгдэл	-799.3	-275.3	524.0
Тавилга, аж ахуйн эд хогшил	115.0	40.3	-74.7
Хуримтлагдсан элэгдэл	-67.7	-28.7	39
Зам, гүүрийн байгууламж	64.0	43.5	-20.5
Хуримтлагдсан элэгдэл	-17.7	-6.5	11.2
Бусад үндсэн хөрөнгө	473.8	601.6	127.8
Хуримтлагдсан элэгдэл	-172.5	-195.4	-22.9
Ном	38.2	0.05	-38.1
Биет бус хөрөнгө	75.8	14.7	-61.1
Программ хангамж	2.2	0.6	-1.6
Хуримтлагдсан элэгдэл	-1.9	-0.6	1.3
Бусад биет бус хөрөнгө	75.5	14.7	-60.8
Дүн	3,492.6	1,310.9	-2,181.7

Эх сурвалж: ТТЗ-ийн санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан

Үндсэн хөрөнгийн үлдэгдэл 2,181.7 сая төгрөгөөр буурсан нь боловсрол, эрүүл мэнд, соёлын байгууллагуудын үндсэн хөрөнгийн эхний үлдэгдлийг орон нутгийн өмчөөс төрийн өмчид шилжүүлсэнтэй холбоотой.

Сумын ЗДТГ, ИТХ зэрэг байгууллагууд 239.3 сая төгрөгийн хөрөнгийг үнэ төлбөргүй хүлээн авч бүртгэлд тусгажээ.

3.4.6 Өр төлбөр

Нийт өр төлбөрийн дансны эцсийн үлдэгдэл 17.0 төгрөг болж, өмнөх оноос 32.9 сая төгрөгөөр буурсан байна.

Хүснэгт7. Нийт өр төлбөрийн үлдэгдэл

Үзүүлэлт	/сая төгрөгөөр/		
	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл	Өсөлт (+), Бууралт (-)
Ажилчидтай холбогдсон өглөг	23.0	2.0	-21.0
Бараа үйлчилгээний зардлын өглөг	26.9		-26.9
Байгууллагад төлөх өглөг		15.0	15.0
Дүн	49.9	17.0	-32.9

Эх сурвалж: ТТЗ-ийн санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан

ЭМТөвийн өмнөх оны өглөг 46.9 сая төгрөг, ЕБС-ийн өглөг 1.5 сая төгрөг, ЗДТГ-ын өглөг 0.9 сая төгрөгөөр тус тус буурсан байна. ИТХ-ын ажилчидтай холбогдсон өглөг 1.5 сая төгрөг, ОНӨО-ын байгууллагад өгөх өглөг 15.0 сая төгрөгөөр нэмэгдсэн байна.

3.4.6 Засгийн газрын хувь оролцоо

Засгийн газрын хувь оролцоо дансны эцсийн үлдэгдэл 1,647.6 сая төгрөг болж, өмнөх оноос 2,415.5 сая төгрөгөөр буурсан байна.

Хүснэгт 8. Засгийн газрын хувь оролцоо

/ сая төгрөгөөр/

Үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл	Өсөлт (+), Бууралт (-)
Засгийн газрын оруулсан капитал /Засгийн газрын сан/ орон нутгийн сан			
Өмч /төрийн/ /ТӨҮГ/	1,757.0	810.9	-946.1
Эздийн өмчийн бусад хэсэг /ТӨҮГ/			
Хуримтлагдсан үр дүн	1,448.2	514.6	-933.6
Өмнөх үеийн үр дүн	1,337.6	2,926.8	1,589.2
Тайлант үеийн үр дүн	110.6	-2,412.2	-2,522.8
Хөрөнгийн дахин үнэлгээний зөрүү	857.9	322.1	-535.8
Дүн	4,063.1	1,647.6	-2,415.5

Эх сурвалж: ТТЗ-ийн санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан

Өмчийн дүн буурсан нь улсын төсвийн байгууллагуудын хөрөнгийн эхний үлдэгдлийг зардалд хааснаас тайлант оны үр дүн буурсантай холбоотой.

3.5 Төсвийн төлөвлөлт, гүйцэтгэл, нэмэлт төсөв

Төсвийн тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.1-д заасны дагуу төсвийг төлөвлөх, хэрэгжүүлэх, тайлагнахад эрх бүхий байгууллага, төсвийн шууд захирагч нь энэ хуулийн 5 дугаар зүйлийн 5.1-д заасан төсвийн зарчмыг мөрдлөг болгож, хэрэгжүүлэх үүрэгтэй.

3.5.1 Төсвийн төлөвлөлт

Сумын ИТХ-ын 2021 оны 5/02 тоот тогтоолоор 2022 оны төсвийн санхүүжүүлэх эх үүсвэрийг 1,520.5 сая төгрөгөөр баталжээ.

Сумын 2022 оны төсөвт тодотгол хийх тухай 2022 оны 07/01 тогтоолоор төсвийн санхүүжүүлэх эх үүсвэрийг 1,382,7 сая төгрөг болгон бууруулж баталсан байна. Энэ нь аймгаас олгох санхүүгийн дэмжлэг 74,8 сая төгрөгөөр хасагдсантай холбоотой.

Сумын төсөвт төвлөрүүлэх татварын болон татварын бус орлогыг 290.2 сая төгрөгөөр төлөвлөжээ.

3.5.2 Төсвийн гүйцэтгэл

Төвлөрүүлэх татварын болон татварын бус орлогын гүйцэтгэл 235.2 сая төгрөг буюу 18.9 хувиар дутуу биелжээ.

Хүснэгт-9

төгрөгөөр

№	Орлогын төрөл	Төлөвлөгөө	Гүйцэтгэл	Зөрүү	Хувь
1	Хүн амын орлогын абан татвар	13,000,000.00	11,149,849.03	(1,850,150.97)	85.77%
2	Үл хөдлөх хөрөнгийн албан татвар	2,000,000.00	3,265,092.96	1,265,092.96	163.25%
3	Галт зэвсгийн албан татвар	1,300,000.00	1,050,000.00	(250,000.00)	80.77%
4	Улсын тэмдэгтийн хураамж	1,190,300.00	951,180.00	(239,120.00)	79.91%
5	Газрын төлбөр	3,200,000.00	3,419,390.00	219,390.00	106.86%
6	Ус.Рашаан ашигласны төлбөр	1,700,000.00	-	(1,700,000.00)	0.00%
7	ХХОАТ	113,306,300.00	135,030,845.55	21,724,545.55	119.17%
8	Хог хаягдлын үйлчилгээний хураамж	7,000,000.00	6,330,836.48	(669,163.52)	90.44%
9	Түгээмэл тархацтай ашигт малтмал ашигласны төлбөр	1,000,000.00	500,000.00	(500,000.00)	50.00%
10	Мөнгөн хадгаламжийн хүүгийн орлого	54,500,000.00	26,176,203.91	(28,323,796.09)	48.03%
11	Ан амьтны нөөц ашигласны төлбөр	99,677,400.00	60,771,260.00	(38,906,140.00)	60.97%

**Баруунбаян-Улаан сумын төсвийн төвлөрүүлэн захирагчийн 2022 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан,
төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн аудитын тайлан**

12	Хөрөнгө борлуулсны орлого	200,000.00	50,268.00	(149,732.00)	25.13%
13	Нохойны албан татвар	300,000.00	-	(300,000.00)	0.00%
14	Татварын буцаан олголт	(13,459,800.00)	(13,459,815.90)	(15.90)	100.00%
	Татварын орлого	284,914,200.00	235,235,110.03	(49,679,089.97)	82.56%
1	Татварын бус /Хүү, торгуулийн орлого	5,300,000.00	5,640,000.00	340,000.00	106.42%
	Нийт дүн	290,214,200.00	235,235,110.03	(54,979,089.97)	81.06%

Татварын орлогын төлөвлөгөө 18.9 хувиар тасарч биелсэн нь хөрөнгө борлуулсны орлого, ан амьтны нөөц ашигласны төлбөрийн орлого, мөнгөн хадгаламжийн хүүгийн орлого, түгээмэл тархацтай ашигт малтмал ашигласны төлбөрийн орлого, ус рашаан ашигласны орлогууд тус тус биелэгдээгүй байна.

ХХОАТ, ҮХХАТатвар, хөрөнгө борлуулсны орлого давсан байна.

Батлагдсан төсөв, гүйцэтгэл, түүний хэтрэлт, хэмнэлтийг орлого, зардлын зүйл тус бүрээр энэ тайлангийн 2.5-д харуулав.

3.5.3 Нэмэлт төсөв

Төсвийн тухай хуулийн 47 дугаар зүйлийн 47.2-т “нэмэлт төсөв, түүнтэй холбогдсон үйл ажиллагаа нь төсвийн нэгэн адил санхүүгийн болон төсвийн гүйцэтгэлийн тайлангийн бүрэлдэхүүн хэсэг байна” гэж заасны дагуу байгууллага нэмэлт санхүүжилтийн тайлан гаргах үүрэгтэй.

Нэмэлт төсвийн дансаар 76.2 сая төгрөгийн санхүүжилт авч, бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж, эд хогшил, урсгал засварын зардал, байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардалд зарцуулжээ.

Нэмэлт төсвийн тайланг орлого, зардлын зүйл тус бүрээр энэ тайлангийн 2.6-д харуулав.

3.5.4 Төсөл хөтөлбөрийн үе шат, хүрэх үр дүн

Хэрэгжүүлэхээр төлөвлөсөн төсөл хөтөлбөр байхгүй байна.

4. АУДИТЫН ТАЙЛАН

4.1 Ерөнхий зүйл

Төрийн аудитын тухай хуулийн 20 дугаар зүйлийн 20.1-д “Төрийн аудитын байгууллага аудитын дүнд үндэслэн дүгнэлт, зөвлөмж бүхий аудитын тайлан гаргана.” гэж заасны дагуу Баруунбаян-Улаан сумын төсвийн төвлөрүүлэн захирагчийн 2022 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн санхүүгийн тайлангийн аудитын тайланг танилцуулж байна.

Аудитын тайланд аудит хийгдэх байгууллага, түүний орчин, аудитад хамааралтай дотоод хяналт, нягтлан бодох бүртгэл, санхүүгийн тайлагналын үзэл баримтлал, аудитаар илрүүлсэн буруу илэрхийлэл, түүнийг шийдвэрлэсэн байдал, дараагийн аудитаар анхаарах асуудал болон аудиторын дүгнэлт, дүгнэлтийн үндэслэлийг хураангуйлан толилуулав. Мөн байгууллагын үйл ажиллагааг сайжруулахтай холбоотой өгсөн зөвлөмжийг тусгасан болно.

Аудитыг Төрийн аудитын газрын аудитор Р.Цэрэндолгор гүйцэтгэж, хяналтыг аудитын менежер Д.Гансүх, газрын захирал, тэргүүлэх аудитор О.Батжаргал нар тус тус хэрэгжүүлсэн.

Баруунбаян-Улаан сумын ТТЗ-ийн 2022 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийн тайланг Өвөрхангай аймаг дахь Төрийн аудитын газарт 2023 оны 03 дугаар сарын 01-ний өдрийн 1/34 дугаар албан бичгээр ирүүлсэн байна.

4.2 Материаллаг байдал

Төлөвлөлтийн болон гүйцэтгэлийн материаллаг байдлыг АДБОУС 2320 дагуу тодорхойлсон бөгөөд материаллаг байдлын суурь үзүүлэлтээр нийт зардлын дүнг сонгож, материаллаг буруу илэрхийллийн эрсдэлийг 75 хувь гэж үнэллээ.

Төлөвлөлтийн материаллаг байдлыг 2022 оны нийт зардлын дүн 958.9 сая төгрөгөөс 1.5 хувиар буюу 14.4 сая төгрөгөөр тогтоосныг аудитын явцад дахин хянаж шинэчлэн тогтоох шаардлагагүй гэж үзсэн

4.3 Төрийн хэмнэлтийн тухай хуулийн хэрэгжилт

Төрийн хэмнэлтийн тухай хууль хэрэгжиж эхэлсэнтэй холбоотойгоор суманд олгох санхүүгийн дэмжлэг буурч, төсөвтөө хасах тодотгол хийсэн ба тэр хэмжээгээр холбогдох зардлууд хэмнэгдсэн байна.

4.4 Санхүүгийн тайлангийн аудитаар шалгасан нийцлийн аудитын асуудал

АДБОУС 4000.16-д нийцлийн аудитыг санхүүгийн тайлангийн аудиттай хослуулан хийх тохиолдолд аудитор аль стандартыг дагаж мөрдөхийг үнэлэх, нийцлийн асуудлын талаарх дүгнэлтийг санхүүгийн тайлангийн аудитын санал дүгнэлтээс тусад нь салгах ёстой гэж заасан байна.

4.4.1 Шилэн дансны тухай хуулийн хэрэгжилт

Шилэн дансны тухай хуулийн 6 дугаар зүйл, Засгийн газрын 2016 оны 29 дүгээр тогтоолоор баталсан “Шилэн дансны цахим хуудсанд тавих мэдээллийн агуулга, нийтлэг стандартыг тогтоох журам”-ын заалтыг хэрэгжүүлэх зорилгоор www.shilendans.gov.mn цахим хуудсанд холбогдох мэдээллийг оруулсан байх үүрэгтэй.

Баруунбаян-Улаан сумын ТТЗ нь 2022 онд 155 мэдээллийг Шилэн дансны нэгдсэн цахим хуудаст байршуулахаас 154 мэдээллийг ил тод мэдээлсэн, 1 мэдээллийн хугацаа болоогүй байна.

Шилэн дансны тухай хуулийг хэрэгжүүлж ажилласан байна.

4.4.2 Бусад хууль тогтоомжийн хүрээнд

Тус байгууллагын хувьд бусад нийцлийн асуудлын талаарх хамааралтай асуудал байхгүй байна.

4.5 Завсрын аудитын үр дүн, өмнөх зөвлөмжийн хэрэгжилт

4.5.1 Өмнөх аудитын мөрөөр авч хэрэгжүүлсэн арга хэмжээний үр дүн

Өмнөх оны аудитаар ТТЗ-тай холбоотой зөрчил илрээгүй.

Хүснэгт 10. Төлбөрийн акт, албан шаардлага, зөвлөмжийн хэрэгжилт

Үзүүлэлт	Өмнөх аудитаар		Биелэлт		
	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Хувь
Акт					
Албан шаардлага					
Зөвлөмж					
Нийт дүн					

/мянган төгрөгөөр/

4.6 Дараагийн аудитаар анхаарах асуудал

Төсвийг үр ашигтай хэмнэлттэй зарцуулж, тухайн байгууллагын үндсэн үйл ажиллагааны зардлаас бусад зардалд төсвийн хөрөнгийг зарцуулахгүй байх

5. АУДИТЫН ИЛРҮҮЛЭЛТ

Аудитаар 2 зөрчил¹ илэрч, 1 албан шаардлага, 1 зөвлөмж өгсөн.

5.1 Төлбөрийн акт

Тус байгууллага дээр акт гараагүй.

5.2 Албан шаардлага

Төсвийн тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.9.1-д заасан цаглаварт хугацаанд аудит хийлгээгүй, хугацаа хоцорсон.

Илрүүлэлт:

Тус сумын цэцэрлэг нь 2022 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусгавар болгосон жилийн эцсийн санхүүгийн тайландаа Төсвийн тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.9.1-д заасан цаглаварт хугацаанд аудит хийлгээгүй, хугацаа хоцорсон.

Шийдвэрлэлт:

Баруунбаян-Улаан сумын цэцэрлэгийн эрхлэгч Ц.Март, нягтлан бодогч Н.Мөнхжаргал нарт хуульд заасны дагуу сахилгын шийтгэл оногдуулж, биелэлтийг 2023 оны 05 дугаар сарын 01-ний дотор Өвөрхангай аймаг дахь Төрийн аудитын газарт албан тоотоор ирүүлэх

5.3 Зөвлөмж

Цаашид анхаарвал зохих асуудлыг тэргүүлэх ач холбогдлын дарааллаар эрэмбэлэн харуулав. Үүнд:

1. Шийдвэр гаргалт, үйл ажиллагаатай холбоотой асуудал

Илрүүлэлт:

Сумдын төсөвт байгууллагуудын дарга нарт ур чадварын нэмэгдэл олгохдоо ажлын үр дүнтэй уялдуулж хувь хэмжээг тогтоож, тухай бүр шийдвэр гаргаагүй, бүтэн жилээр тогтмол олгож ирсэн байна.

Өгсөн зөвлөмж:

Байгууллагын удирдлагуудын ур чадварын нэмэгдлийг улирал тутам ажлын үр дүнгийн үзүүлэлттэй уялдуулан тухай бүр тогтоож олгох.

Дээрх зөвлөмжийн биелэлтийг төрийн аудитын байгууллагад 2023 оны 6 дугаар сарын 01 -ны өдрийн дотор ирүүлнэ үү.

Аудитын явцад бидэнтэй хамтран ажилласан холбогдох ажилтнуудад талархал илэрхийлье.

ТТЗ-ийн харьяа байгууллагуудад илэрсэн зөрчлийн талаар

Аудитад хамрагдсан 4 байгууллага түүвэрт хамруулсан./ ЗДТГ, ИТХ, ОНХСан, СХСан/

Харьяа байгууллагуудын зөрчлийн нэгтгэлээр 94.0 сая төгрөгийн алдаа зөрчил илэрч 7 албан шаардлага, 1 акт, 3 зөвлөмж хүргүүлсэн байна.

- ЗДТГазар- Шаардах хуудас гарын үсгийн бүрдэл дутуу, орлого, зарлагын баримт хүлээн авагч болон нягтлан гарын үсэг зураагүй зэрэг дотоод хяналт дээр анхаарах зөрчил илэрсэн байна.

¹ Хүчин төгөлдөр үйлчилж буй хууль тогтоомжид харшлах байгууллага, түүний удирдлага, байгууллагад ажилладаг бусад хувь хүний санаатай болон санамсаргүй үйлдэл, эс үйлдэл.

- Шилэн дансны цахим хуудаст 6.6 сая төгрөгийн 10 хөрөнгө зарцуулсан шийдвэрийг байршуулаагүй, 21 мэдээлэл хугацаа хоцроосон.
- ИТХ- Бичиг хэрэг, Аж ахуйн материал, Түлш, шатах тослох материалуудын нэр төрөл тус бүрийн тоо хэмжээгээр нэгтгэнэ тайланг гаргаагүй, жолоочийн тооцооны хуудасны хөтлөлт хангалтгүй байна.
 - Дараах 2,200.0 мянган төгрөгийн гүйлгээний үндсэн баримт, төлбөрийн хүсэлт, тушаал шийдвэр нь харилцахын баримтад байхгүй байна. Тухайлбал:1. Бараа үйлчилгээний бусад зардлаас 1,850.0 мянга, 2. Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшууллын зардлаас 350.0 мянга
 - Байгууллагын бүтцэд батлагдаагүй 1 орон тоо бий болгосноос болж ХХОАТ-ын 2036.2 мянган төгрөгийн өглөг үүссэн. Өглөгийн үлдэгдлийг тооцоо нийлсэн актаар баталгаажуулаагүй байна.
 - Байгууллагын бүтцэд батлагдаагүй орон тоо болох бичиг хэргийн ажилтан ИТХ-ын төсвөөс цалинжуулж, 5,722.0 мянган төгрөгийг зориулалт бусаар зарцуулсан байна.
 - ИТХ-ын төлөөлөгчийн үйл ажиллагаа, тэдгээрийг чадавхжуулах арга хэмжээний зардалд 10,500.0 мянган төгрөгийг зарцуулсан боловч 5,301.9 мянган төгрөг буюу 50.5 хувийг, бараа үйлчилгээний бусад зардал, хичээл үйлдвэрлэлийн дадлага хийх зардал зэргээс 4,251.8 мянган төгрөг нийт 9,553.7 мянган төгрөгийг зориулалт бусаар зарцуулжээ. Тухайлбал:
 - Хоол, хүнсний зардалд 5,432.7 мянга
 - Мөнгөн аяга бш 1,181.5 мянга
 - Домбо 225.0 мянга
 - Дурсгалын зүйл 928.0 мянга
 - Өндөр настанд хүндэтгэл үзүүлэхэд 200.0 мянга
 - Бичиг хэргийн зардалд 1,146.3 мянга
 - Волейболын бөмбөг 100.0 мянга
 - Уралдаан тэмцээний шагналд 340.0 мянган төгрөг
 - Төрийн хэмнэлтийн тухай хуулийн 6.2, 15.2.3 заалтуудыг зөрчин тээвэр шатахууны зардлыг зарцуулсан байна.
 - Шилэн дансны цахим хуудсанд таван саяас дээш дүнтэй орлогын 101.9 сая төгрөгийг илүү шивж оруулсан, зарлагын 17.3 сая төгрөгийн мэдээлэл болон хөрөнгө зарцуулах 13 тушаал шийдвэрийг байршуулаагүй байна.
- ОНХСан- Малын тоо толгойн албан татварын 2021, 2022 оны үлдэгдэл 27211.7 мянган төгрөгийг авлагаар бүртгүүлж залруулга хийгдсэн.
- Төрийн сан- Сумдын төсөвт байгууллагуудын дарга нарт ур чадварын нэмэгдэл олгохдоо ажлын үр дүнтэй уялдуулж хувь хэмжээг тогтоож, тухай бүр шийдвэр гаргаагүй, бүтэн жилээр тогтмол олгож ирсэн зөрчлүүд илэрсэн байна.
 - Баруунбаян-Улаан сумын цэцэрлэг нь 2022 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусгавар болгосон жилийн эцсийн санхүүгийн тайландаа Төсвийн тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.9.1-д заасан цаглаварт хугацаанд аудит хийлгээгүй, хугацаа хоцорсон байна.

Аудитын явцад бидэнтэй хамтран ажилласан холбогдох ажилтнуудад талархал илэрхийлье

6. АУДИТААР ИЛЭРСЭН БУРУУ ИЛЭРХИЙЛЛИЙН НЭГТГЭЛ

Санхүүгийн тайлангийн аудитын алдааны нэгтгэл

Байгууллагын нэр	Нийт алдаа		Мэдээллийг тусгахгүй орхигдуулсан		Буруу тусган илэрхийлсэн		/сая төгрөгөөр/				Зөвлөмж	
							Үүнээс					
	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Залруулсан		Залруулаагүй		Тоо	Дүн

Баруунбаян-Улаан сумын төсвийн төвлөрүүлэн захирагчийн 2022 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн аудитын тайлан

Дүн													
-----	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Санхүүгийн тайлангийн аудитын зөрчлийн нэгтгэл

/сая төгрөгөөр/

Байгууллагын нэр	Нийт зөрчил		Үүнээс										
			Төлбөрийн акт		Албан шаардлага		Зөвлөмж		Хариуцлага тооцуулах албан шаардлага		Хууль, хяналтын байгууллагад шилжүүлсэн асуудал		
	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Албан тушаалтны тоо	Тоо	Дүн	
Баруунбаян-Улаан ТТЗ	2	0					1	0				1	
Дүн	2						1					1	

Санхүүгийн тайлангийн аудитаар шалгасан нийцлийн аудитын асуудал

/сая төгрөгөөр/

Байгууллагын нэр	Нийт зөрчил		Үүнээс						
			Төлбөрийн акт		Албан шаардлага		Зөвлөмж		
	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	
Шилэн дансны тухай хуулийн хэрэгжилттэй холбоотой зөрчил									
Дүн									
Бусад хууль тогтоомжтой холбоотой зөрчил									
Дүн									
Нийт дүн									

ӨВӨРХАНГАЙ АЙМАГ ДАХЬ ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР

2023 ОНЫ 03 ДУГААР САРЫН 15-НИЙ ӨДӨР

